

MIRELA SHAAO

VOLEI. CURS DE BAZĂ

Coordonatori colecție:

Prof.univ.dr. Taina Avramescu

Prof.univ.dr. Dorina Orțănescu

Comitetul științific:

Klara Branzaniuc, Universitatea de Medicină Târgu-Mureș, România

Mirkov Dragan, University of Belgrade, Faculty of Sport and Physical Education,
Serbia

Marian Dragomir, Universitatea din Craiova, Facultatea de Educație Fizică și
Sport, Craiova, România

Paula Drosescu, Universitatea A.I.Cuza, Facultatea de Educație Fizică și Sport,
Iași, Romania

Luminița Georgescu, Universitatea din Pitești, Facultatea de Științe, Kinetoterapie
și Motricitate Specială

Anca Ionescu, Universitatea de Medicină și Farmacie Carol Davila, București,
România

Irene Kamberidou, National & Kapodistrian University of Athens, Greece

Ligia Rusu, Universitatea din Craiova, Facultatea de Educație Fizică și Sport,
Craiova, România

Misiunea noastră este să producem și să furnizăm publicații inovative, bazate pe informații recente, în toate ariile de interes ale motricității umane. Astfel, colecția Motricitate Umană își propune să pună la dispoziția publicului interesat o serie de titluri de carte privind activitățile motrice de performanță, studii privind rolul activității fizice în îmbunătățirea calității vieții, aplicarea exercițiului fizic în scop profilactic și terapeutic prin programe kinetice în diverse patologii, bazele anatomice, biomecanice și evaluarea funcțională a exercițiului fizic.

Colecția reunește o diversitate de publicații, incluzând cărți de interes general și publicații științifice de înaltă ținută – studii, prezentarea unor proiecte de cercetare, teze de doctorat, antologii, atlase, etc.

Membrii comitetului științific pot trimite propunerile de publicare și altor specialiști din domeniu.

Propunerile pentru publicare se vor adresa comitetului științific:
colectia_motricitate_umana@yahoo.com

MIRELA SHAAO

VOLEI
CURS DE BAZĂ

EDITURA UNIVERSITARIA
Craiova, 2013

Referenți științifici:
Prof.univ.dr. CORNELIU ANDREI STROE
Prof.univ.dr. MARIAN DRAGOMIR

Copyright © 2013 Universitaria
Toate drepturile sunt rezervate Editurii Universitaria

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

SHAAO, MIRELA

Volei : curs de bază / Mirela Shao. - Craiova : Universitaria, 2013

Bibliogr.

ISBN 978-606-510-711-3

796.325

Apărut: 2013

TIPOGRAFIA UNIVERSITĂȚII DIN CRAIOVA

Str. Brestei, nr. 156A, Craiova, Dolj, România

Tel.: +40 251 598054

Tipărit în România

CAPITOLUL 1. ORIGINEA ȘI ISTORICUL JOCULUI DE VOLEI

Privit cronologic, jocul de volei apare în iarna anului 1895, în Statele Unite ale Americii (orașul Holyoke, statul Massachusetts), având la origine jocul numit „Mintonette”¹ inventat de profesorul William G. Morgan (1870 - 1942), directorul pentru educație fizică al colegiului.

Jocul este prezentat public în anul 1896 și primește aviz favorabil pentru practicarea în școli și universități, iar denumirea de „VOLLEY-BALL”, provenită din expresia „to volley the ball” (a arunca, voleu, adică a lovi mingea pentru a o expedia, înainte ca ea să atingă solul) i se datorează lui A.T.Halsted (director al colegiului din Springfield) și a apărut din dorința specialiștilor vremii de a-i exprima esența printr-un nume sugestiv.

Evoluția jocului de volei este marcată de schimbări atât în ceea ce privește răspândirea, organizarea, regulamentul, tehnica cât și materialele de joc.

În America și în Asia, promovarea voleiului se datorează Organizațiilor (asociației) YMCA (Young Men's Christian Association), iar în Europa este adus în anul 1917 de către armata americană care-l utiliza ca mijloc de recreere.

Primele federații naționale de specialitate apar în Uruguay (1916)², fosta Cehoslovacie (1924), Polonia și fostul URSS (1926),

¹*Mintonette*, într-o descriere sumară, apare ca un joc sportiv colectiv ce se desfășura în sală, între două echipe cu efective egale, în limita terenului de tenis, cu fileul de tenis ridicat - în care se acționa asupra mingii de baschet prin lovire sau respingere, nemijlocit cu mâna liberă, fiecare formație disputându-și alternativ mingea, urmărind trimiterea acesteia pe suprafața de dispunere a celeilalte.

²Bâc, O., 1999, *Volleyball*, Edit. Universității din Oradea.

USA (1928), România (1931) - Federația Română de Basket și Volleyball, Franța (1936)³.

Federația Internațională de Volleyball (F.I.V.B.) ia ființă în anul 1947, iar odată cu aceasta se întocmește un regulament unic de joc pentru țările afiliate⁴, care va asigura cadrul necesar debutului competițiilor internaționale de mare anvergură: Campionatele Europene⁵, Campionatele Mondiale⁶, Cupa Mondială⁷ și a competițiilor intercluburi: Cupa Campionilor Europeni⁸ și Cupa Cupelor⁹.

Voleiul este acceptat de Comitetul Internațional Olimpic (C.I.O) în rândul sporturilor olimpice în anul 1964 (Tokio).

Regulamentul, tehnica și materiale utilizate au evoluat continuu, fiecare dintre acestea având un rol aparte în dezvoltarea voleiului și (în) creșterea spectaculozității jocului (păstrându-i esența).

De la apariția sa (1895) și până la înființarea Federației Internaționale de Volei (1947) jocul cunoaște reguli variate datorate inexistenței unui regulament internațional unic:

- *terenul de joc*: 18,28x10,66 m; 15,1x7,6 m; 18x9 m (1920);
- *înălțimea fileului*: 2,40 – 2,45 m (1897)¹⁰; 2,13 m (1900); 2,28 m (1912); 2,43 m (1917);
- *mingea* confecționată special pentru jocul de volei apare în anul 1900;
- *numărul punctelor* necesare câștigării unui set: 21 (1900); 15 (1917); â □

setului în caz de egalitate (1925), iar câștigătorul meciului este desemnat după regula „cel mai bun din trei seturi”;

- *numărul jucătorilor*: nelimitat inițial, ajunge la 9 (1897), apoi la 6 (1919);
- *numărul loviturilor* permise între coechipieri va fi de trei (1920), iar atingerea consecutivă a mingii de același jucător este considerată greșeală (1916);
- *rotația jucătorilor* devine obligatorie în anul 1916;
- *elemente și procedee tehnice*: mingea este pusă în joc prin serviciu, iar în caz de eroare acesta se poate repeta; preluarea se poate realiza prin respingere (pasa) cu orice parte a corpului – deasupra centurii; apare lovitura de atac (1919); blocajul individual (1921 - 1928); blocajul colectiv (1930 - 1940);
- *tactica*: combinații în atac (1921 - 1928), iar după apariția blocajului colectiv se pun bazele sistemului de apărare cu „centrul doi avansat” (1930 - 1940).

După constituirea Federației Internaționale de Volei (1947) și adoptarea unui regulament unanim recunoscut, cel puțin de către țările afiliate forului, la momentul respectiv, iar mai târziu la nivel mondial, voleiul cunoaște o nouă etapă în evoluția sa. Schimbările ce au urmat aveau să propulseze jocul de volei pas cu pas spre ceea ce azi numim „spectacol de înaltă clasă” caracteristic perioadei contemporane adică voleiului profesionist.

Dintre modificările semnificative realizate în timp, unele păstrate până azi, pot fi amintite:

- delimitarea *atacului* din linia I față de cel din linia a II-a prin intermediul liniei de 3 m (1953);
- executarea *blocajului* cu trecerea palmelor peste marginea superioară a fileului (1964); după efectuarea *blocajului*, jucătorului care atinge mingea i se permite un contact consecutiv cu aceasta (1964); nu este considerată lovitură a

- echipei – contactul mingii cu *blocajul*, echipa beneficiind în continuare de trei lovituri (1976); este permis *blocajul* serviciului advers (1978); se interzice *blocajul* serviciului advers (1982);
- apare *serviciul* de sus (1962); delimitarea timpului de *serviciu* la 5 sec. (1964) apoi la 8 sec. (1999); *serviciul* poate fi blocat (1978); se interzice blocajul sau atacul *serviciului* advers (1982); zona de *serviciu* se extinde pe toată lungimea liniei de fund a terenului de volei (1994); mingea din *serviciu* poate atinge fileul (1999);
 - *sistemul sau regula tie-break*¹¹ pentru setul V (1992), apoi pentru toate seturile (1998);
 - *seturile* I - IV se încheie în momentul acumulării a 25 de puncte de către o echipă, iar setul V – la 15 puncte sub condiția existenței unei diferențe de minim 2 puncte între cele două echipe, în caz contrar setul prelungindu-se până la realizarea diferenței;
 - *libero-ul* – jucător specializat în apărare care dispune de reguli specifice ce privesc echipamentul său, acțiunile de joc, schimbarea și desemnarea sa (1998);
 - *contact cu mingea* se poate realiza cu orice parte a corpului până la genunchi - inclusiv cu aceștia (1992); este permis contactul și lovirea mingii cu orice parte a corpului (1994, 1997).

În **România**, voleiul apare în jurul anilor 1919 - 1920. Inițial a fost practicat de către studenții și elevii din București, Brașov, Constanța, Iași, Ploiești, Sibiu, Timișoara etc., jocul fiind preluat de la misiunile militare străine. Primul campionat școlar s-a desfășurat în anul 1921 (V. Adam, 2004).

¹¹Fiecare minge pusă în joc se încheie cu punct pentru echipa care o câștigă, indiferent cine a servit (Bâc, O., 1999). Regula precedentă prevedea schimbul de servicii în cazul în care echipa care servește comite o greșală (fără acordarea de punct adversarului).

Începutul activității oficiale a fost marcat de înființarea în anul 1931 a Federației Române de Baschet și Volei (F.R.B.V) care a elaborat primul regulament de joc valabil pentru țara noastră.

De asemenea au fost organizate primele campionate regionale – în 1931 la băieți și în 1932 și la fete.¹²

În 1958, din Comisia Centrală de Volei care luase ființă în 1948, se revine la Federația Română de Volei, complet separată de cea de baschet.¹³

Primele campionate naționale se organizează în 1949 la băieți și 1950 la fete – la început sub forma unor competiții regionale cu turneu final, pentru ca din anul 1954 să se treacă la sistemul divizionar, practicat permanent ulterior – cu diverse variante (A. Drăgan, 2003).

Prima participare a echipei naționale (volei masculin) la o competiție internațională oficială are loc în 1949 cu ocazia desfășurării Campionatului Mondial de la Praga.

Performanțele notabile ale echipelor naționale de volei (masculin și feminin) pe plan internațional¹⁴ sunt prezentate în tabelul 1.1.

Acestor performanțe li se adaugă cele obținute de echipele naționale de juniori, precum și cele ale echipelor de club în marile competițiile continentale.

¹²Drăgan, A., Armeanu, I., Armeanu, M., Cojocaru, A., 2003, *Regulamentul jocului de volei cu comentarii*, Edit. YES, București.

¹³ <http://beachvolley.3x.ro/istoric.html>

¹⁴ http://www.frvolei.ro/1_RO/14_Arhiva/IstoriculJV.html

Competiția	Anul - Locul	Loc ocupat
J.O.	1964 Tokio	M – loc 4 F – loc 4
	1972 Munchen	M – loc 5
	1980 Moscova	M – loc 3 F – loc 5
	C.M.	1949 Cehoslovacia
	1952 URSS	M – loc 4 F – loc 5
	1956 Franța	M – loc 2 F – loc 2
	1960 Brazilia	M – loc 3
	1962 URSS	M – loc 3 F – loc 4
	1966 Cehoslovacia	M – loc 2
	1970 Bulgaria	M – loc 7 F – loc 7
	1974 Mexic	M – loc 6 F – loc 5
	1978 Italia	M – loc 13
	1982 Argentina	M – loc 13
	1994 Brazilia	F – 13-16
	2002 Germania	F – 13-16
C.E.	1949 Cehoslovacia	F – loc 4
	1950 Bulgaria	M – loc 5 F – loc 5
	1951 Franța	M – loc 4
	1955 România	M – loc 2 F – loc 4
	1958 Cehoslovacia	M – loc 2 F – loc 4
	1963 România	M – loc 1 F – loc 3
	1971 Italia	M – loc 3 F – loc 7
	1977 Finlanda	M – loc 3
	1979 Franța	M – loc 7

Tabelul 1.1. Palmares internațional al echipelor naționale de volei (A. Cojocaru, M. Cojocaru, 2005)